

Драгутин Огњановић

Свежина која се наставља*

Преокупираност песничком имагинацијом, визијама и сликама Драгана Колунџију чини привржеником лепоти и њеним заточеником. Осуђен на бол и пему као луку спаса, као прибежиште, али и заточење. Од прве књиге **Затвореник у руџи**, кроз **Чуваре светлости** и **Злато и родитељи** он је повукао нит метаморфозе уривши у просторе књиге **Која година која звезда** са једном новом цртом — лапидарношћу.

Иако интелектуалац, Колунџија не пише интелектуалну поезију, нити прави трансценденталне излете у дубље онтолошке и гносеолошке облике поетског виђења човека и света, али овакав какав је, загрева, узбуђује и освежава сликама које су сплет стварних и имагинарних предела и пространства. Исписујући дијаграм поетског пута, он је у својој генези правило благе успомене и падове, не успевши да надмаши сугестије свога спонтанитета из прве књиге **Затвореник у руџи**. Његови завичајни предели, Његово Валичево, Путко, Руменке и Ане из те књиге остали су као нешто што се памти, као светковина обзнане немирне младости, као аутономни доживљај завичаја и његово откриће за поезију. Рустикалан у основи, на почетку, Колунџија је жив-

љењем у метрополи постепено своје мотивске зоне померао, али је интимно остао духовни приврженик пејзажа и носталгични жељник планинске свежине, чари и простора. Поневши у сећању јарке утиске света са пољана, урвина и брегова он је запахнут њима понео у свет свежи дах природе, дах неозлеђен отровима урбане цивилизације и њене сулуде, пригушене и затроване атмосфере животног осећања.

Има у Колунџиној поезији заноса природним феноменима. У песми **Звездана ноћ** прозрачење таме природним светлостима дочарава егзалтацијом и химном моћи у којој:

Само је у речнику
Ноћ била без звезда.

Колунџијин пејзаж је од прамена утисака, непосредних слика и присећања, обогаћен украсима специфичне метафоре која је попримила драж племените коvine и маштовитог веза. Његове слике су обожене једном врстом суздржаног немира који се не испољава жестином експресије и естрадног патоса. Глас тога немира се враћа своме извору и затвара у стих обзнањујући се као ехо унутрашњег одјекивања, као регистровани талас интима. Свођењем тога гласа на неколико тонова, Ко-

Над књигом песама Д. Колунџије **Која година, која звезда** (Матица српска, 1969).

лунција је у саморазарању остварио у неким тренуцима своју аутентичну снагу.

Богатећи своје тематско поље новим мотивима, он је у поетске визије унео и урбане рефлексе живота, али није раскинуо са првобитним инспиративним подручјима својих преокупација. И у овој књизи је излет у ужу домовину носталгична жеља да се нађе у крилу природе на крилима завичајне емотивности. Отуда се његова поезија може назвати поезијом расположења. Смењују се у њој тишине и непогоде, као у животу, што песнику не смета да се сугестивно испоји и оствари, али то не постиже увек на подједнако успео начин. Па ипак, има и у његовој слици осуде, протеста и наговештене ироније, која, иначе, није његов изражајни квалитет. Присуство смрти, као чешћег пратећег мотива у поезији Д. Колунције у овој књизи директније је у песмама **Јутро у ранама**, (наслов дугује Матошевој метафори „сунце у ранама“) и **Младићи**. Умрли се призивају и чине присутним кроз осећање да их нема. У првој песми бизарне дивљивости деца играју ногомет, у лобању девојчице су побила стативе, а голман се диже из костију. Иако нема одређенијег става према свету, Колунција осећа његову драму коју дочарава више пси холошки, као чин дешавања него као одређивање и став.

Не нашавши нигде своје младиће, у другој, песник их налази у својој сузи коју пусти за њиховом апсолутном отсушношћу у поенти која асоцира на виђење одсутног бића у **Једној сузи** Алексе Шантића, иако других никаквих додирних тачака нема. Осећање смрти се наставља присуством лобања деце, песника, чобана, људи уопште. Деца и млади су чешћи предмет песникових емотивних преокупација, симбол невиности и лепоте света. Осуда рата, глади, пустоши, ужаса, а афирмација љубави, пролећа, светлости и слободе — песниково су етичко гесло.

У Колунцијиној поезији љубав се идентификује са женом, завичајем, морем и слободом. Он ће, на пример, рећи:

Слобода је једино љубавно
 доба живота
У коме ћемо лепо уредити
 своје вртове.

Одсуство трагично преминулих песника, сабраће у духу, измамљује из песникове осећајности такође дирљаву патетичну ноту:

Другови, легли пре мене
 у гроб
Сутра ћемо се срести.
(Која година која звезда)

Смрт се као осећање види и као пројекција неминовности која следи. Од ње одбране нема и утолико је људско осећање све неминовности болније и трагичније.

Код Колунције је љубав присутна и у животу и у смрти, она је ознака лепоте и трагике, чин радости и невесела песма чезнућа (**Ране љубави**, **Љубав**, **Велики љубавници**). У првој наведеној песми наћи ћемо стихове у којима мотив метаморфозе долази да појача емоцију бола за вољеном особом:

Ја јој ранс завијам
У руже

Ја јој ране
У мирисе слажем.

Песников хуманизам је на местима декларативан:

Јутро свима вама
Мрак само мени
(Јутро моме тужном народу)

Овај патриотски алтруизам, лако набачен у контрастима, огољен и прозаичан, делује констатационом дирљивошћу, спремношћу на жртву. Оптимизам, везан за симболику цвета као ознаку младости, долази да пробије меланхоличну опну и тамни вео око песниковог бића, да га упути пројекцији људског ка перспективи, добру и лепотама

По
вє
љд

света које ће доћи обновљене или нове, у лепшем и чистијем младеначком руху облика и идеја. Колунџија уме да воли и да пати, да трпи када се радује, да слави и да жали, да страхује и да храбри. Доживљај заноса и неспокоја у његовој поезији имају свој сутон зору, своју коб и своје узнесење. Тако се он остварује као неоромантик са примесама нове симболике у којој најчешће појмовно фигурирају: лобање, злато, руже и анђе

ли. Међутим, симболима постоји извесна коинциденција, унутрашњи додир и прожимање заједничким преокупацијама у трагању за нежношћу, људском топлином и хуманошћу.

У најбољим тренуцима, најближи доркинском облику певања, Колунџија је чист лирик, непосредан и маштовит, изражајан и присан. Певајући расположење а не став, у књизи **Која година, која звезда** он делује свежином која се наставља.